

Dhaka, 2017-02-09

Hej alla,

När man står på bron över floden Turag och tittar in mot Dhakas norra förstäder slås man av tillvarons skörhet. Bangladesh är ett av världens absolut värst drabbade länder av klimatförändringen, och hotet finns här och nu. Vid flodens södra strand har staten låtit bygga en över en mil lång vall av sand och lera. Den ska skydda megastaden Dhaka (16 milj invånare och med en tillväxt på 2000 pers *dagligen*) mot översvämningar skapade av klimatförändringen. Med kraftigt ökade monsunregn och ökad avsmältning av Himalayas glaciärer stiger vattennivån i floden år för år. ”Om inte vallen hade funnits här hade ert hem i Dhaka varit under vatten under monsunperioden”, berättar **Ainun Nishat** forskare på BRAC universitetet i Dhaka och huvudrådgivare åt regeringen när vallen färdigställdes i början av 1990-talet. Längs med vallen ser vi grävskopor som skyfflar ny sand på vallen. I juni kommer monsunregnen igen och då måste stadens invånare skyddas. Men redan nu vet vi att den inte räcker till. Vid västra Dhaka finns inte någon vall alls. Där bor två miljoner mycket fattiga människor. ”De är direkt hotade och många kommer att behöva flytta när regnet kommer”, fortsätter Nishat och berättar att det finns planer för en vall där också, men kostnaden räknas i miljarder US-dollar, pengar som idag inte finns.

Ett par hundra meter söder om vallen byggs just nu en helt ny stadsdel. De höga huskropparna skjuter redan upp i höjden och ser ut som vilket modernt höghusområde som helst förutom att byggnaderna är högre och står tätare än i våra miljonprogram hemma i Sverige. Här ska snart 50 000 lägenheter vara klara för inflyttning. Vallen är helt avgörande för det nya bostadsområdet. Går den sönder kommer vattnet att stiga till minst plan två, berättar Nishat. Vattenmassorna kommer sedan fortsätta in mot Dhakas mer centrala delar och stora delar av stan kommer bokstavligen att läggas under vatten. Det har skett tidigare i historien, t ex 1988 då 16 miljoner invånare i Bangladesh blev hemlösa. Kommer vallen att stå emot framtida extremväder; cykloner, ösregn och jordbävningar?

Ett par kilometer bort från bron träffar vi chefen för pumpstationen vid Turag. Han leder ett arbetslag på ett hundratal personer som bygger tre nya eldrivna pumpar som ska hålla stigande vattennivåer borta från Dhaka. Redan idag finns tre pumpar på plats, men med klimatförändringen har vattennivåerna i floderna kring Dhaka stigit dramatiskt. I fjol slogs ännu ett rekord i vattennivån i jättefloden Brahmaputra, som är kopplad till floden Turag. Ainun Nishat menar att den utvecklingen bara kommer att fortsätta. Därför behövs nya pumpar och högre vallar.

Vallar och pumpar, det är idag skillnaden mellan liv och död för invånarna i Dhaka. Det är lätt att bli dystopisk vid ett besök i Bangladesh. 160 miljoner människor på en yta som en tredjedel av Sveriges. Översvämningar både på grund av havsnivåhöjningen och av de ökande vattenmassorna i de stora floderna. Men också extrem torka på andra platser. Bangladesh är också företag som behandlar arbetare som skräp. En regering som visserligen har en progressiv utvecklingsidé (vi träffade premiärminister **Sheikh Hasina** och hon imponerade på mig i sitt engagemang och visionära idéer), men som slår ned stenhårt på alla som inte rättar sig i ledet. Men Bangladesh är också nämnda Ainun Nishat, ledande forskare och intellektuell som jag träffade första gången i Bryssel 2007. Han skulle lätt kunna vara professor i London eller New York, men väljer att tjäna sitt folk i Dhaka. Det är aktivisterna i miljöorganisationerna BARIC och ESDO som bedriver en oförtruten kamp i att utbilda människor i klimatfrågan och kampanjar mot kemikalier och tungmetaller. Och de har varit framgångsrika; klimatfrågan är högt upp på dagordningen i Bangladesh. Och landet var faktiskt först i världen i att förbjuda plastpåsar; ett direkt resultat av organisationernas kamp. En stor del av bil- och rickshawflotten går på den mindre utsläppande naturgasen istället för bensin och diesel. Det är också fackföreningsaktivisterna som kämpar mot skrupelfria företag. Just nu sitter 26 arbetare från textilindustrierna i fängelse för att ha krävt högre löner. Jo, vi tog upp frågan med utrikesministern idag.

Ett besök i Bangladesh är helt enkelt både skrämmande och hoppningivande. Inte minst sätter det saker och ting på sin spets. Det är vi som köper kläderna som tillverkas i Bangladesh (svenska H&M är den största uppköparen av kläder här). Det är våra gamla mobiler och datorer som plockas isär av dåligt

skyddade arbetare under primitiva förhållanden. Och det är våra utsläpp som här och nu drabbar Bangladesh 160 miljoner invånare, som tvingar dem till att bygga vallar mot översvämningen.

De perspektiven tar jag med mig hem till Stockholm när jag reser imorgon.

Det var allt,

Jens

P S Kolla gärna in min Facebook och Instagram för bilder härifrån.

PP S Nästa vecka:

På gång

Ti 13.00 Frågestund i kammaren med **Stefan Löfven** om det senaste EU-toppmötet.

Ti eftermiddag Interpellationsdebatter med **Sven-Erik Bucht** om livsmedelsstrategin och om bottenrålning i naturreservat.

To Miljö- och jordbruksutskott